

Działanie 1.6. *Wspieranie powiązań kooperacyjnych o znaczeniu regionalnym* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013

Przykładowy schemat postępowania umożliwiający realizację projektu z wyłączeniem pomocy publicznej.

Dokument przygotowany na podstawie
„Ekspertyzy dotyczącej występowania pomocy publicznej oraz trybu udzielenia pomocy publicznej lub wsparcia niestanowiącego pomocy publicznej w ramach Działania 1.6. Wspieranie powiązań kooperacyjnych o znaczeniu regionalnym Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013”
wykonanej przez Grupę Doradczą Sienna Sp. z o.o.

5 czerwca 2009 r.

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**WOJEWÓDZTWO
MAZOWIECKIE**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Spis treści

CZĘŚĆ OGÓLNA	3
Przesłanki występowania pomocy publicznej	3
Analiza spełniania przesłanek z art. 87 ust. 1 Traktatu WE	4
Beneficjent pomocy publicznej	8
CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA	11
Identyfikacja występowania pomocy publicznej w ramach Działania 1.6 na „poziomie pierwszym” (w odniesieniu do dofinansowania projektu ze środków RPO WM)	11
Identyfikacja występowania pomocy publicznej w ramach Działania 1.6 na „poziomie drugim” (w odniesieniu do działań podejmowanych przez beneficjentów pomocy).....	13
Zasady udzielania pomocy publicznej „na poziomie pierwszym”	15
Przykładowy schemat postępowania umożliwiający realizację projektu z wyłączeniem pomocy publicznej „na poziomie pierwszym”	15
Zasady udzielania pomocy publicznej „na poziomie drugim”	18

CZĘŚĆ OGÓLNA

Przesłanki występowania pomocy publicznej

Kryteria kwalifikacji wsparcia jako pomocy publicznej zawarte są w art. 87 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (dalej Traktatu WE). Zgodnie z ww. przepisem, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w Traktacie, każda pomoc udzielana przez państwo członkowskie lub ze źródeł państwowych, w jakiegokolwiek formie, która narusza lub grozi naruszeniem konkurencji przez uprzywilejowanie niektórych przedsiębiorstw lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z zasadami wspólnego rynku w zakresie, w jakim wpływa negatywnie na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi. Oznacza to, iż wsparcie dla przedsiębiorstwa (podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą) podlega przepisom dotyczącym pomocy publicznej, o ile jednocześnie spełnione są następujące przesłanki:

- a) udzielane jest ono przez Państwo lub ze środków państwowych,
- b) przedsiębiorstwo uzyskuje przysporzenie na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku,
- c) ma charakter selektywny (uprzywilejowuje określone przedsiębiorstwo lub grupę przedsiębiorstw albo produkcję określonych towarów),
- d) grozi zakłóceniem lub zakłóca konkurencję, w zakresie w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi Unii Europejskiej.

W celu rozstrzygnięcia, czy dane wsparcie finansowe będzie stanowić pomoc publiczną w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE, należy ocenić, czy są spełnione w konkretnym przypadku planowanego wsparcia wszystkie wymienione powyżej przesłanki.

Ekspertyza dotyczy oceny występowania pomocy publicznej w ramach regionalnego programu operacyjnego, a więc aktu prawnego o charakterze ogólnym określającym zasady udzielania dofinansowania projektów. Przeprowadzana analiza występowania pomocy publicznej w odniesieniu do działania programu operacyjnego pozwoli określić typy projektów lub sytuacje, w których będzie istniała konieczność zastosowania w stosunku do udzielanego dofinansowania przepisów o pomocy publicznej. W każdym jednak przypadku ocena ta będzie przeprowadzana w świetle ww. przesłanek pojęcia pomocy publicznej.

Należy również zwrócić uwagę na możliwość występowania pomocy publicznej na etapie dysponowania uzyskanymi przez beneficjenta środkami pochodzącymi z uzyskanego dofinansowania. W tym przypadku ocena wystąpienia pomocy publicznej polega również oczywiście na zbadaniu, czy w konkretnym przypadku zachodzą równocześnie wszystkie przesłanki pomocy publicznej (przysporzenie na warunkach korzystniejszych niż rynkowe, selektywność, zakłócenie konkurencji oraz wpływ na wymianę gospodarczą między państwami członkowskimi UE). W ramach analizowanego działania programu operacyjnego ze względu na jego cele istnieje duże prawdopodobieństwo wystąpienia pomocy publicznej w ramach działań wykonywanych przez beneficjenta dysponującego środkami uzyskanymi w ramach dofinansowania.

Poniżej przedstawione zostało rozumienie poszczególnych przesłanek wypracowane przez praktykę stosowania art. 87 ust. 1 Traktatu WE oraz ewentualnie przepisy prawa wspólnotowego, które będzie służyć ocenie występowania pomocy publicznej na pierwszym (w odniesieniu do dofinansowania) i ewentualnie drugim poziomie (dysponowania dofinansowaniem przez beneficjenta).

Analiza spełniania przesłanek z art. 87 ust. 1 Traktatu WE

Ad. a).

Aby można zakwalifikować określone korzyści jako pochodzące z źródeł publicznych, konieczne jest, aby po pierwsze, zostały one przyznane bezpośrednio lub pośrednio z zasobów państwowych oraz po drugie, aby można je było przypisać państwu (C-303/88 - orzeczenie z dnia 21 marca 1991 r. w sprawie Włochy przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich (Zb. Orz. ETS z 1991 r., str. I-1433) oraz C-482/99 - orzeczenie z dnia 16 maja 2002 r. w sprawie Francja przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich (orz. ETS z 2002 r., str. I-4397).).

Zgodnie z orzecznictwem ETS, zakaz udzielania pomocy publicznej zawarty w art. 87 ust. 1 Traktatu WE odnosi się do każdego wsparcia udzielanego przez państwo lub ze środków państwowych bez konieczności rozróżniania, czy pomoc udzielana jest bezpośrednio przez państwo, czy też przez publiczne lub prywatne podmioty ustanowione lub wyznaczone do administrowania pomocą (C-78/76 - orzeczenie w sprawie Steinike i Weinling v. Germany [1977] ECR 595). Ponadto, wskazać należy, iż pojęcie „środki państwowe” jest interpretowane bardzo szeroko i obejmuje wszystkie środki, za pomocą których władze publiczne mogą wspierać przedsiębiorstwa, niezależnie od tego, czy zasoby te trwale należą do aktywów sektora publicznego. Jeśli nawet nie stanowią one środków budżetowych, to fakt, iż pozostają pod publiczną kontrolą i tym samym są dostępne dla władz państwowych jest wystarczający, aby uznać je za środki państwowe (C-83/98 - orzeczenie w sprawie P France i Landbroke Racing v. Commission [2000] ECR I-3271).

Ponadto, w odniesieniu do środków pochodzących z funduszy wspólnotowych, należy zauważyć, iż niezależnie od tego, czy środki funduszy unijnych uznawane są za środki UE, czy też danego Państwa Członkowskiego, podlegają one wspólnotowym regułom dotyczącym pomocy publicznej. Zgodnie z art. 9 ust. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. Urz. UE L 210 z 31.07.2006 r.), operacje finansowane z funduszy są zgodne z postanowieniami Traktatu i aktów przyjętych na jego podstawie. Art. 54 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 stanowi, iż w odniesieniu do pomocy publicznej dla przedsiębiorstw w rozumieniu art. 87 Traktatu wsparcie publiczne przyznane w ramach programów operacyjnych podlega pułapom określonym dla pomocy publicznej. Dodatkowo, należy wskazać, iż zgodnie z pkt 26 preambuły rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju

Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Dz. Urz. UE L 371 z 27.12.2006 r.), do wkładów do instrumentów inżynierii finansowej z programu operacyjnego i innych źródeł publicznych, jak również do inwestycji prowadzonych przez instrumenty inżynierii finansowej w poszczególnych przedsiębiorstwach, stosuje się przepisy dotyczące pomocy państwa. Konieczność stosowania przepisów o pomocy publicznej do wsparcia udzielanego z funduszy europejskich potwierdza również m. in. wydany przez Komisję Europejską dokument pn. „Vademecum wspólnotowych reguł pomocy publicznej.”

W związku z powyższym, w ramach analizowanego programu operacyjnego należy zauważyć, że środki pochodzące z funduszy wspólnotowych (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego), a będące w dyspozycji władz polskich (Marszałka Województwa Mazowieckiego) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013 (RPO WM) oraz beneficjenta w związku z realizacją projektu mogą być przypisane „Państwu” i stanowią środki publiczne w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE. Wobec powyższego przesłanka ta będzie spełniona w każdym przypadku udzielania dofinansowania w ramach działania poddanego analizie w ramach niniejszego opracowania.

Ponadto, należy zauważyć, iż w przypadku finansowania ewentualnego wkładu własnego beneficjenta środkami budżetowymi (krajowymi), będącymi w dyspozycji organów władzy publicznej, przesłanka ta bez wątpienia również jest spełniona.

Ad. b).

Planowane wsparcie finansowe, aby zostać uznane za pomoc publiczną musi stanowić dla przedsiębiorcy przysporzenie na warunkach korzystniejszych od rynkowych. Nie ma znaczenia dla spełnienia przesłanki forma w jakiej korzyść jest otrzymywana. Może mieć ona charakter bezzwrotny - dotacja, darowizna albo charakter zwrotny - pożyczka na preferencyjnych warunkach. Zatem zwykle korzyść jest pojmowana jako świadczenie nieodpłatne lub odpłatne poniżej jego wartości rynkowej (usługa, sprzedaż towarów, poręczenie, gwarancja), stanowiące równocześnie określony wydatek po stronie władz publicznych lub świadczenie zmniejszające przychody państwa.

W tym miejscu należy wyjaśnić, iż zgodnie z obwieszczeniem Komisji Europejskiej w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy państwa w formie gwarancji (2008/C 155/02), korzyścią z gwarancji państwowej (poręczenia) jest przejęcie przez państwo ryzyka związanego z gwarancją. Takie ryzyko ponoszone przez państwo powinno być normalnie wynagradzane odpowiednią stawką. Zrzeczenie się przez państwo całości lub części takiej stawki stanowi zarazem korzyść dla przedsiębiorstwa oraz uszczuplenie zasobów państwa. W ten sposób nawet, jeśli okaże się, że w ramach gwarancji nie wystąpiły żadne płatności ze środków państwowych, gwarancja/poręczenie może stanowić pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu. Ponadto, pomoc udzielana jest w momencie udzielenia gwarancji, a nie w momencie, w którym gwarancja zostanie anulowana ani nie w momencie dokonywania płatności na podstawie gwarancji.

W ramach RPO WM planowane jest dofinansowanie (dotacja rozwojowa) udzielane na podstawie umowy o dofinansowanie projektu, która to forma dysponowania środkami publicznymi, ma charakter bezzwrotny (co do zasady) i niewątpliwie stanowi przysporzenie na warunkach korzystniejszych od rynkowych dla jego beneficjenta. W konsekwencji przesłanka „korzyści” jest spełniona. Jednakże, aby wsparcie stanowiące przysporzenie stanowiło pomoc publiczną konieczny jest związek uzyskiwanej korzyści z prowadzoną przez beneficjenta działalnością gospodarczą.

Dalsze wnioski w tym przedmiocie zostały przedstawione poniżej w ramach szczegółowej części opracowania dotyczącej analizy możliwych rodzajów działalności potencjalnych beneficjentów oraz charakteru projektów, kiedy analizowany będzie związek udzielanego dofinansowania (projektu) z prowadzoną działalnością potencjalnych beneficjentów.

Ewentualna korzyść w relacji beneficjent dofinansowania - przedsiębiorcy funkcjonujący w ramach powiązania kooperacyjnego wiąże się z uzyskiwaniem przez tych przedsiębiorców przysporzenia wynikającego, bądź z darmowych świadczeń związanych z prowadzoną przez nich działalnością gospodarczą, bądź ze świadczeń oferowanych przez beneficjenta dofinansowania poniżej ich ceny rynkowej. Możliwość nieodpłatnego świadczenia usług lub świadczenia ich po cenie niższej niż wynika to z rachunku ekonomicznego wynika właśnie z uwagi na dofinansowanie uzyskiwane ze środków RPO WM.

Ad. c).

Podejmowane przez państwo działania, aby zostały objęte ogólnym zakazem udzielania pomocy państwa, o którym mowa w art. 87 ust. 1 Traktatu WE, muszą powodować uprzywilejowanie określonych przedsiębiorców lub produkcji niektórych wyrobów. Przesłanka ta nie jest spełniona, kiedy z możliwego przysporzenia mogą korzystać wszystkie zainteresowane podmioty na równych prawach. Precyzując pojęcie „uprzywilejowania” należy odnieść się do rzeczywistej korzyści, uzyskanej przez beneficjenta pomocy. Wystarczające jest, aby była to jakakolwiek korzyść, niezależnie od rodzaju przysporzenia, o ile jej wielkość jest możliwa do oszacowania jako ekwiwalent dotacji. Ponadto, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, w kwestii określenia, czy dane działanie państwa stanowi pomoc publiczną, decydującego znaczenia nie ma przyczyna lub cel podjęcia przez państwo określonego działania, lecz jego skutek, w postaci negatywnego wpływu na handel pomiędzy państwami członkowskimi, będący wynikiem takiego uprzywilejowania określonych przedsiębiorców lub gałęzi produkcji (C-173/73 - orzeczenie w sprawie Itali v Commission, [1974] ECR 709 oraz w sprawie C-241/94 France v Commission, [1996] ECR I-4551).

Biorąc pod uwagę przyjęte zasady wyboru projektów w ramach programów operacyjnych na lata 2007 - 2013, w tym RPO WM, ograniczające możliwość uzyskania dofinansowania jedynie do części aplikujących podmiotów, przesłankę „selektywności” należy uznać za spełnioną.

W odniesieniu do „drugiego poziomu” ewentualnego występowania pomocy publicznej w ramach działania 1.6 RPO WM analiza tej przesłanki została przedstawiona poniżej w ramach części szczegółowej opracowania.

Ad. d).

Ekspertyza przedstawia, zgodnie z obecną praktyką Komisji Europejskiej w tym zakresie odrębnie analizę dwóch członów ostatniej przesłanki występowania pomocy publicznej, tj. zakłócenia lub groźby zakłócenia konkurencji oraz wpływu na handel między państwami członkowskimi.

Analizując przesłankę zakłócenia lub groźby zakłócenia konkurencji należy wziąć pod uwagę, iż zgodnie z orzecznictwem sądów europejskich przesłankę tą uznaje się za spełnioną w przypadku, gdy nie można jednoznacznie wykluczyć potencjalnego negatywnego wpływu udzielanej pomocy na konkurencję. W tym zakresie należy odnosić się zarówno do zakłóceń istniejącej konkurencji, jak i zakłóceń w zakresie konkurencji potencjalnej (np. dany środek pomocowy skutkował będzie istotnymi trudnościami w wejściu na rynek dla przedsiębiorstw, które dopiero zechcą w nim uczestniczyć).

Uzyskanie dofinansowania w związku z określoną działalnością gospodarczą może wpłynąć na zmianę popytu i podaży na określonym rynku, jeżeli nie da się wykluczyć z całą pewnością, że nie może dojść do bezpośredniego lub pośredniego wpływu na sytuację ekonomiczną obecnych i przyszłych konkurentów. Z sytuacją taką mamy do czynienia w przypadku braku rynku, a więc istnienia monopolu w ramach danego obszaru gospodarczego. Uwzględniając zakres działalności potencjalnych beneficjentów oraz charakter projektów kwalifikujących się do dofinansowania nie można stwierdzić istnienia monopolu w zakresie rodzajów działalności kwalifikujących się do dofinansowania w ramach działania 1.6 RPO WM.

Odrębnie rozpatrując zagadnienie wpływu planowanego wsparcia na wymianę handlową między państwami członkowskimi, należy wyjaśnić, że pojęcie wymiany handlowej, o której mowa powyżej jest interpretowane szeroko i obejmuje swoim zakresem również świadczenie usług.

W orzeczeniu z dnia 13 lutego 2003 r. w sprawie C-409/00 Hiszpania przeciwko Komisji (Zb. Orz. z 2003, I-1487), Europejski Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, iż „fakt, że sektor gospodarczy został zliberalizowany na poziomie Wspólnoty służy do rozstrzygnięcia, że pomoc ma faktyczny lub potencjalny wpływ na konkurencję oraz handel między Państwami Członkowskimi”. Ponadto, zgodnie z orzeczeniem ETS w sprawie C-280/00 Altmark Trans GmbH (C-280/00 - orzeczenie z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie Altmark Trans GmbH i Regierungspräsidium Magdeburg przeciwko Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH i Oberbundesanwalt beim Bundesverwaltungsgericht (zb. orz. ETS z 2003 r., str. I-07747), „nie jest niemożliwe, aby dotacja publiczna przyznana przedsiębiorstwu, które świadczy jedynie lokalne lub regionalne usługi transportowe i nie świadczy żadnych usług transportowych poza swoim krajem pochodzenia, pozostawała bez wpływu na handel pomiędzy państwami członkowskimi”. Zgodnie z orzecznictwem ETS, w przypadku, gdy państwo członkowskie przyznaje publiczną dotację dowolnemu przedsiębiorstwu, podaż towarów lub usług z tego powodu zostać utrzymana na dotychczasowym poziomie lub być zwiększona i w efekcie przedsiębiorstwa istniejące w innych państwach członkowskich mają mniejsze szanse na rynku w danym państwie członkowskim (C-102/87 - Francja

przeciwko Komisji [1988] Zb. Orz. 4067, pkt 19; C-305/89 Włochy przeciwko Komisji [1991] Zb. Orz. I-1603, pkt 26, Hiszpania przeciwko Komisji, pkt 40).

Jednakże Komisja Europejska, wydając indywidualne decyzje w sprawach dotyczących pomocy publicznej, niejednokrotnie zajmowała stanowisko, że w określonym przypadku pomoc publiczna nie występuje ze względu na brak oddziaływania na handel między krajami członkowskimi. Komisja nigdy nie określiła jednak żadnych reguł, czy kryteriów wyróżniających takie przypadki. Kwestia ta jest indywidualnie badana w każdej sprawie przez nią rozpatrywanej. Przykładowo, w sprawie N530/99 - Restoration of Santa Maria de Retuerta Monastery Komisja Europejska uznała, że publiczne wsparcie dla lokalnego muzeum nie stanowi pomocy publicznej, gdyż nie wpływa na handel między krajami członkowskimi. W innej sprawie, stanęła na stanowisku, że jego zbiory muzeów są na tyle atrakcyjne, iż mogą przyciągać turystów zza granicy, a przez to istnieje wpływ ich działalności na handel między krajami członkowskimi (sprawa NN50/2007 - Austria Indemnity scheme for federal museums).

W sprawie NN54/2006 - Czech Republic Přerov Logistics College Komisja Europejska uznała, że aktywność niepublicznej, niewielkiej wyższej szkoły zawodowej, działającej w ramach publicznego systemu szkolnictwa wyższego, niedążącej do osiągnięcia zysku nie stanowi działalności gospodarczej, dodatkowo uwzględniła fakt, że w szkole tej nie uczyli się studenci z innych krajów członkowskich i w konkluzji stwierdziła, że udzielenie szkole dofinansowania ze środków publicznych, przeznaczonego na zakup wyposażenia edukacyjnego nie stanowi pomocy publicznej.

Ponadto, należy także zauważyć, iż w decyzji w sprawie w sprawie N 497/2006 - Czechy - Přerov Municipal Hall (Přerov Městský Dům), Komisja Europejska uznała notyfikowane wsparcie za stanowiące pomoc publiczną, w odniesieniu do przedsiębiorcy zarządzającego obiektem hali miejskiej, w ramach której prowadzona jest restauracja i usługi hotelowe oraz działalność kulturalna polegająca m, in. na organizacji koncertów, w tym muzyki klasycznej, występów zespołów amatorskich, animatorów, prezentacji i wykładów edukacyjnych dla szkół. Komisja stwierdzając, iż wsparcie stanowi pomoc publiczną argumentowała, iż jest co prawda mało prawdopodobne, aby udzielone wsparcie ze środków publicznych miało wpływ na handel między państwami członkowskimi, jednak nie może być on całkowicie wykluczony.

Biorąc powyższe pod uwagę Komisja, nie mogąc jednoznacznie wykluczyć wpływu planowanego wsparcia na wymianę handlową między państwami członkowskimi, w sytuacji istnienia wątpliwości w tym zakresie, uznaje, że analizowana przesłanka pomocy publicznej jest spełniona.

W badanym obszarze RPO WM analiza rodzajów dofinansowywanej działalności nie pozwala stwierdzić, iż w jakimkolwiek przypadku przedmiotowa przesłanka ponad wszelką wątpliwość nie jest spełniona. W konsekwencji w niniejszym opracowaniu przyjmuje się założenie, iż jest ona spełniona.

Beneficjent pomocy publicznej

Przepisy o pomocy publicznej, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądów europejskich i praktyką decyzyjną Komisji Europejskiej mają zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do relacji władze publiczne (podmiot udzielający pomocy) - przedsiębiorstwo.

Ustawa o postępowaniu w sprawach pomocy publicznej dla potrzeb stosowania przepisów w tym obszarze w sposób wyraźny w art. 2 pkt 17 odsyła do wspólnotowej definicji działalności gospodarczej, a także beneficjenta pomocy publicznej.

Przepisy wspólnotowego prawa konkurencji nie zawierają jednak definicji przedsiębiorcy, pozostawiając jej wypracowanie praktyce. Stąd też szczególne znaczenie w kształtowaniu tych definicji przypada orzecznictwu sądów wspólnotowych i Komisji Europejskiej.

Praktyka orzecznictwa wskazuje, iż pojęcie przedsiębiorstwa jest rozumiane bardzo szeroko i obejmuje swym zakresem wszystkie kategorie podmiotów zaangażowanych w działalność gospodarczą, niezależnie od formy prawnej tych podmiotów i źródeł ich finansowania oraz bez względu na to, czy przepisy krajowe przyznają danemu podmiotowi status przedsiębiorcy. Działalność gospodarcza w rozumieniu prawa wspólnotowego „polega na oferowaniu towarów lub usług na określonym rynku” i ma charakter ekonomiczny, to znaczy - odpłatny (C - 35/96 - wyrok z dnia 18 czerwca 1998 r. w sprawie Komisja przeciwko Włochom (Zb. Orz. 1998, str. 3851); C 180/98 - 184/98 w sprawach Pavlov (Zb. Orz. 2000, str. I-6451)). Pojęcie to dotyczy zarówno działalności produkcyjnej, jak i dystrybucyjnej i usługowej.

Jednocześnie ETS zwraca uwagę na fakt, iż działalność gospodarcza nie musi być nastawiona na zysk. A co za tym idzie, przedsiębiorcami, w zakresie prowadzonej przez nie działalności gospodarczej, będą również organizacje non-profit (C-67/96 - orzeczenie z dnia 21 września 1999 r. w sprawie Albany.). Przy ocenie charakteru danej działalności ETS i SPI kierują się możliwością występowania na określonym rynku rzeczywistej lub potencjalnej konkurencji ze strony innych firm. Przedsiębiorcą może być zarówno osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, spółka prawa handlowego, spółka cywilna, przedsiębiorstwo państwowe, ale również stowarzyszenie, fundacja, gospodarstwo pomocnicze, zakład budżetowy jednostka samorządu terytorialnego, czy nawet organ administracji publicznej - o ile prowadzi działalność gospodarczą.

Biorąc pod uwagę analizę art. 87 ust. 1 Traktatu WE dokonaną przez praktykę stosowania prawa pomocy publicznej w ramach analizowanego działania RPO WM nie ma wątpliwości, iż w każdym przypadku spełniona będzie przesłanka środków publicznych oraz przesłanka groźby zakłócenia lub zakłócenia konkurencji, w zakresie w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi Unii Europejskiej.

W odniesieniu do udzielania wsparcia na podstawie umowy o dofinansowanie będzie zawsze spełniona również przesłanka selektywności, z uwagi na przyjęty tryb wyboru projektów w ramach RPO WM.

W konsekwencji, powyższe prowadzi do wniosku, iż przesłankami, które będą decydować o wystąpieniu pomocy publicznej jest przesłanka „uzyskania przez przedsiębiorstwo przysporzenia na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą.” Decydujące zatem elementy dla rozstrzygnięcia w tym zakresie stanowią będą:

- charakter obecnej lub przyszłej działalności potencjalnych beneficjentów;
- charakter planowanego projektu;
- związek projektu z działalnością gospodarczą beneficjenta.

W odniesieniu do analizy występowania pomocy publicznej na etapie dysponowania środkami uzyskanymi przez beneficjenta („na drugim poziomie”), oprócz ww. elementów decydujących o wystąpieniu pomocy publicznej, istotne znaczenie posiada „przełanka selektywności.”

Podkreślenia wymaga fakt, iż w sytuacji zidentyfikowania obszarów analizowanego działania, w których konieczne będzie stosowanie przepisów dotyczących pomocy publicznej do dofinansowania udzielanego ze środków wspólnotowych, pomoc publiczną będzie stanowiło również przekazywanie środków publicznych (krajowych) na finansowanie wkładu własnego beneficjenta w ramach projektu.

Niezależnie od analizy występowania pomocy publicznej w ramach działania 1.6 na dwóch poziomach kolejna część opracowania poświęcona będzie przedstawieniu mechanizmów (dodatkowych zobowiązań) związanych z udzielanym dofinansowaniem pozwalających wykluczyć spełnienie jednej z przesłanek pomocy publicznej, tj. „przełanki uzyskania przysporzenia na warunkach korzystniejszych od rynkowych” w odniesieniu do beneficjentów dofinansowania z RPO WM oraz ewentualnie ww. przesłanki i przesłanki selektywności w odniesieniu do przedsiębiorców korzystających z usług beneficjenta dofinansowania.

W przypadku niemożności lub niecelowości wprowadzenia warunków wykluczających konieczność stosowania przepisów o pomocy publicznej przedstawione zostaną zasady udzielania pomocy publicznej (przepisy programów pomocowych lub ewentualnie pomocy indywidualnej), które będą mogły mieć zastosowanie przy udzielaniu dofinansowania na pierwszym poziomie oraz na drugim poziomie, tj. dysponowania przez beneficjenta majątkiem wytworzonym w toku realizacji projektu lub świadczenia przez niego usług o cenach niższych od rynkowych.

CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA

Zgodnie z Szczegółowym Opiszem Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013:

- celem działania 1.6 Wspieranie powiązań kooperacyjnych o znaczeniu regionalnym jest rozwój sieci powiązań gospodarczych poprzez wspieranie powstawania oraz rozwoju klastrów i powiązań kooperacyjnych między przedsiębiorstwami i sferą badawczo - rozwojową. Stała kooperacja pomiędzy autorami, a odbiorcami rozwiązań innowacyjnych ma zapewnić dogodne warunki do wypracowania i upowszechniania nowych rozwiązań technologicznych, produktowych i organizacyjnych;
- w ramach Działania wsparciem zostaną objęte wspólne przedsięwzięcia grup przedsiębiorców mających na celu wzmocnienie powiązań pomiędzy przedsiębiorcami a sferą B+R. Współpraca pomiędzy tymi podmiotami przyczyni się do łatwiejszego transferu wiedzy, wymiany doświadczeń oraz zmniejszenia kosztów działalności dzięki wykorzystaniu wspólnej infrastruktury;
- ze względu na niską skłonność przedsiębiorców do tworzenia powiązań spowodowaną brakiem świadomości o korzyściach wynikających z udziału w klastrze konieczne jest wsparcie podmiotów prowadzących klaster innowacyjny poprzez dofinansowanie ich działalności operacyjnej związanej z rozszerzeniem i aktywizacją powiązania.

Identyfikacja występowania pomocy publicznej w ramach Działania 1.6 na „poziomym pierwszym” (w odniesieniu do dofinansowania projektu ze środków RPO WM)

W odniesieniu do przedstawionego powyżej celu i zasad ogólnych planowanego wsparcia w ramach działania 1.6 decydujące znaczenie dla wystąpienia pomocy publicznej będzie miał:

- status prawno-organizacyjny beneficjenta i charakter prowadzonej przez niego działalności;
- charakter i zasady projektu.

Zgodnie z SzOP RPO WM w ramach działania 1.6 wspierane będą powiązania kooperacyjne leżące na terenie województwa mazowieckiego. Beneficjentami mogą być osoby prawne prowadzące powiązanie kooperacyjne (przedsiębiorcy, jednostki naukowe, szkoły wyższe, organizacje pozarządowe, instytucje otoczenia biznesu).

Podmiotem prowadzącym powiązanie kooperacyjne (beneficjentem dofinansowania) z punktu widzenia przepisów dotyczących pomocy publicznej może być:

- przedsiębiorstwo prowadzące działalność gospodarczą w rozumieniu prawa wspólnotowego albo
- podmiot nie posiadający takiego statusu.

Należy zwrócić uwagę, iż bez wątpliwości przedsiębiorstwem w rozumieniu przepisów o pomocy publicznej są przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów krajowych, ale mogą nim również być - jednostka naukowa, szkoła wyższa, organizacja pozarządowa, instytucja otoczenia biznesu, o ile prowadzi działalność gospodarczą w rozumieniu przepisów

wspólnotowych. Wyjaśnienia w tym zakresie przedstawione zostały w części ogólnej opracowania.

W odniesieniu do grupy beneficjentów działania 1.6 RPO WM - publicznych szkół wyższych - należy zauważyć, iż Europejski Trybunał Sprawiedliwości wyłączył z pojęcia "usługi" w rozumieniu art. 50 Traktatu WE, a w konsekwencji z pojęcia "działalność gospodarcza", stanowiącego konstytutywny element pojęcia przedsiębiorstwa, działalność szkół publicznych. Sąd uznał bowiem, iż nie jest ona nastawiona na osiągnięcie zysku, ale stanowi realizację obowiązków państwa wobec ludności w sferze społecznej i edukacyjnej. Tego rodzaju system szkolnictwa jest finansowany ze środków publicznych, a nie z opłat wnoszonych przez uczniów lub ich rodziców. Istoty tego systemu nie zmienia przy tym fakt, że uczniowie lub ich rodzice są w pewnych przypadkach zobowiązani do wnoszenia dodatkowych opłat wspomagających jego funkcjonowanie. Działalność szkolnictwa publicznego podlega co do zasady ocenie w kontekście wystąpienia pomocy publicznej w przypadku realizacji projektów dotyczących w całości lub częściowo dodatkowej działalności o charakterze działalności gospodarczej, która np. może polegać na prowadzeniu płatnych komercyjnych zajęć, odpłatnych studiów, czy działalności w zakresie wynajmu powierzchni, sprzedaży wyników badań naukowych, itp. W związku z powyższym również szkoły wyższe mogą być beneficjentami pomocy publicznej w zakresie w jakim prowadzą działalność gospodarczą.

Funkcjonowanie przyszłego beneficjenta przed rozpoczęciem realizacji projektu nie jest decydujące w kontekście konieczności stosowania lub niestosowania przepisów o pomocy publicznej do dofinansowania projektu zgłoszonego w ramach działania 1.6 RPO WM. Jeżeli dotychczasowa działalność beneficjenta nie stanowiła działalności gospodarczej w rozumieniu prawa wspólnotowej, projekt ubiegający się o dofinansowanie może spowodować rozpoczęcie prowadzenia przez taki podmiot działalności gospodarczej, do której znajdują zastosowanie przepisy dotyczące pomocy publicznej.

Działalność polegająca na prowadzeniu powiązania kooperacyjnego jest realizacją przedsięwzięć na rzecz przedsiębiorców oraz na rzecz współpracy przedsiębiorców z instytucjami otoczenia biznesu oraz organizacjami badawczymi. W tym miejscu należy wskazać, iż działalność taka może stanowić działalność gospodarczą w rozumieniu prawa wspólnotowego (odpłatną działalność komercyjną) wykonywaną w warunkach konkurencji rynkowej albo działalność nieodpłatną charakterystyczną dla podmiotów prawa publicznego, w tym organów władzy publicznej.

Należy podkreślić, iż dla zgodnego z przepisami o pomocy publicznej wdrażania działania 1.6 należy zdefiniować działalność polegającą na prowadzeniu powiązania kooperacyjnego. Przez analogię można przyjąć rozumienie (zdefiniowanie) powiązania kooperacyjnego w ramach komplementarnego do działania 1.6 RPO WM - Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Priorytetu V - *Dyfuzja innowacji*, Działania 5.1 - *Wspieranie powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym*. W związku z tym, przez powiązanie kooperacyjne można rozumieć zgrupowanie działających w określonym sektorze niezależnych przedsiębiorców, w tym nowo powstałych przedsiębiorców,

prowadzących działalność innowacyjną oraz organizacji badawczych i instytucji otoczenia biznesu, które ma na celu stymulowanie działalności innowacyjnej przez promowanie intensywnych kontaktów, korzystanie ze wspólnego zaplecza technologicznego, wymianę wiedzy i doświadczeń, przyczynianie się do transferu technologii, tworzenie sieci powiązań oraz rozpowszechniania informacji wśród przedsiębiorców wchodzących w skład tego zgrupowania.

Zgodnie z RPO WM oraz SzOP RPO WM w ramach Działania 1.6 przewiduje się:

- tworzenie i rozwój klastrów o charakterze regionalnym;
- doradztwo z zakresu opracowania planów rozwoju klastra;
- wspieranie działalności podmiotów prowadzących klastry;
- działania promocyjne klastra w celu pozyskania nowych przedsiębiorstw do udziału w klastrze;
- wdrażanie i komercjalizacja technologii i produktów innowacyjnych.

Biorąc pod uwagę katalog wydatków kwalifikowanych zawarty w Zasadach kwalifikowania wydatków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007 - 2013, należy stwierdzić, iż działalność polegająca na prowadzeniu powiązania kooperacyjnego może stanowić działalność gospodarczą w rozumieniu przepisów wspólnotowych (rozumienie przedstawione w części ogólnej opracowania). Z uwagi na powyższe ogólną zasadą powinno być stosowanie przepisów dotyczących pomocy publicznej do udzielanego dofinansowania.

Identyfikacja występowania pomocy publicznej w ramach Działania 1.6 na „poziomie drugim” (w odniesieniu do działań podejmowanych przez beneficjentów pomocy)

Wystąpienie pomocy publicznej w ramach relacji pomiędzy beneficjentem dofinansowania realizującym projekt, a przedsiębiorcami korzystającymi z usług beneficjenta w ramach projektu jest zależne od przyjętego sposobu realizacji projektu przez beneficjenta dofinansowania w ramach działania 1.6 RPO WM.

Spełnianie przesłanek pomocy publicznej wynikających z art. 87 ust. 1 Traktatu WE „na drugim poziomie”, tj. przesłanki środków publicznych, wpływu na konkurencję i wymianę handlową między państwami członkowskimi zostały przedstawione powyżej w części ogólnej opracowania. W odniesieniu do analizy wystąpienia pomocy publicznej w relacji beneficjent dofinansowania a przedsiębiorcy wchodzący w skład powiązania kooperacyjnego decydujące znaczenie będzie miała przesłanka dotycząca uzyskania przez przedsiębiorcę przysporzenia na warunkach korzystniejszych niż rynkowe oraz przesłanka selektywności.

W przypadku analizy przesłanki selektywności, nie byłaby ona spełniona w sytuacji, gdy każdy zainteresowany przedsiębiorca mógłby korzystać z usług beneficjenta dofinansowania na równych i niedyskryminujących warunkach, a więc w konsekwencji mógłby on dołączyć do powiązania kooperacyjnego na warunkach, jakich funkcjonują w nim dotychczasowi kooperanci. Zobowiązanie beneficjenta do świadczenia usług każdemu

zainteresowanemu podmiotowi mogłoby być wprowadzone w umowie o dofinansowanie. Należy jednak zwrócić uwagę, iż w praktyce zapewnienie takiego funkcjonowania powiązania kooperacyjnego jest niemożliwe, z uwagi na ograniczenia finansowe i organizacyjne beneficjenta dofinansowania. Mogłoby to prowadzić do kwestionowania takiego zobowiązania, z uwagi na faktyczną niemożliwość jego wypełnienia i w konsekwencji uznania, iż beneficjent dofinansowania świadczy usługi selektywnie.

W związku z powyższym, w przypadku niemożności wyeliminowania wszelkich wątpliwości co do spełnienia określonej przesłanki z art. 87 ust. 1 Traktatu WE należy uznawać, iż jest ona spełniona.

Przedsiębiorca wchodzący w skład powiązania kooperacyjnego uzyska przysporzenie na warunkach korzystniejszych niż rynkowe jedynie w sytuacji, kiedy ponoszone przez niego opłaty za korzystanie usług, materiałów, wartości niematerialnych i prawnych, wyposażenia i środków trwałych nabytych lub wytworzonych przez beneficjenta dofinansowania w ramach projektu, będą ustalone poniżej rynkowych cen usług identycznych lub usług substytucyjnych. Wartość ekonomiczną takiego przysporzenia, stanowiącą ewentualnie pomoc publiczną udzielaną na „drugim poziomie” przez beneficjenta, stanowiłaby różnica pomiędzy odpłatnością za korzystanie z tych usług, materiałów, wartości, środków i wyposażenia na warunkach rynkowych, a odpłatnością ponoszoną przez uczestnika powiązania kooperacyjnego. W sytuacji, gdy beneficjent dofinansowania świadczyłby usługi na rzecz przedsiębiorców nieodpłatnie, korzyść dla przedsiębiorcy z nich korzystającego stanowiłaby cała wartość rynkowa takich usług.

A contrario, jeżeli beneficjent prowadzący powiązanie kooperacyjne, świadczy swoje usługi na rzecz przedsiębiorców wchodzących w skład powiązania na warunkach rynkowych, przesłanka „przysporzenia na warunkach korzystniejszych od rynkowych” nie będzie spełniona, a więc „na poziomie drugim” nie wystąpi pomoc publiczna.

Zgodnie z celem i uzasadnieniem Priorytetu I RPO WM, *„projekty w ramach priorytetu I skierowane będą na rozwój MSP i podniesienie konkurencyjności mazowieckich MSP na rynku regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Przewiduje się działania mające na celu zapewnienie odpowiednich warunków rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej oraz wspomaganie tworzenia sieci MSP nowopowstałych i funkcjonujących na rynku - na działania prorozwojowe, tworzące nowe miejsca pracy. Przedsiębiorcy będą mogli ubiegać się o dotacje na przedsięwzięcia inwestycyjne w celu rozpoczęcia, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności gospodarczej oraz tworzenie i rozwijanie sieci i powiązań kooperacyjnych między przedsiębiorstwami i klastrów. Wsparcie biznesowe w ramach RPO będzie skupiać się na MSP”*.

Istotą projektów z zakresu Działania 1.6 jest wsparcie przedsiębiorców funkcjonujących w ramach powiązania kooperacyjnego, a nie wyłącznie podmiotu prowadzącego takie powiązanie i będącego beneficjentem dofinansowania ze środków RPO WM. W związku z tym, wsparcie przedsiębiorców na warunkach korzystniejszych niż rynkowe „na poziomie drugim” jest głównym celem projektów w ramach ww. działania. W konsekwencji również

udzielanie pomocy publicznej na poziomie drugim jest konsekwencją przyjętych założeń ogólnych działania 1.6.

Zasady udzielania pomocy publicznej „na poziomie pierwszym”

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658, z późn. zm.), w zakresie, w którym finansowanie projektów w ramach programów stanowi pomoc spełniającą przesłanki określone w art. 87 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską albo pomoc de minimis, do tego finansowania mają zastosowanie szczegółowe warunki i tryb udzielania pomocy.

Zgodnie z ust. 3 ww. przepisu, właściwy minister albo minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego - w zakresie programów operacyjnych, w ramach których zarząd województwa pełni funkcję instytucji zarządzającej lub instytucji pośredniczącej, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe przeznaczenie, warunki i tryb udzielania pomocy, o której mowa w ust. 1, mając w szczególności na uwadze konieczność zapewnienia zgodności udzielanej pomocy z warunkami jej dopuszczalności, w przypadku gdy odrębne przepisy nie określają szczegółowych warunków i trybu udzielania tej pomocy.

Zgodnie z ust. 4 ww. przepisu, pomoc publiczna, nieobjęta przepisami, o których mowa w ust. 3, lub innymi przepisami wydanymi na podstawie odrębnych ustaw, stanowi pomoc indywidualną, a jej przeznaczenie i szczegółowe warunki udzielania określa decyzja lub umowa o dofinansowanie projektu.

Należy zwrócić uwagę, iż w ramach działania 1.6 możliwe jest udzielanie pomocy publicznej w ramach wyłączenia od obowiązku notyfikacji na podstawie obowiązujących programów pomocowych, tj.,

- Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 2 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych,
- Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych,
- Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy na usługi doradcze dla mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych.

Przykładowy schemat postępowania umożliwiający realizację projektu z wyłączeniem pomocy publicznej „na poziomie pierwszym”

W przypadku beneficjentów dofinansowania nieprowadzących działalności gospodarczej w rozumieniu prawa wspólnotowego, których projekt nie przewiduje pobierania jakichkolwiek formy odpłatności z tytułu świadczenia, utrzymania lub udostępniania - usług, szkoleń, materiałów, wartości niematerialnych i prawnych, środków trwałych i wyposażenia nabytego w ramach projektu, stosowanie przepisów dotyczących pomocy publicznej może zostać wyłączone. W odniesieniu do takiej grupy beneficjentów i ich

projektów, aby wykluczyć konieczność stosowania przepisów o pomocy publicznej do udzielanego dofinansowania konieczne jest dodatkowe zobowiązanie beneficjenta w ramach umowy o dofinansowanie do wykorzystywania towarów, wartości niematerialnych i prawnych oraz usług zakupionych ze środków wsparcia wyłącznie w celach związanych z realizacją projektu, a po zakończeniu jego realizacji na działania związane z dalszym rozwojem powiązań kooperacyjnych, z wykluczeniem możliwości rozpoczęcia prowadzenia jakiegokolwiek działalności gospodarczej przy ich użyciu.

Odrębną grupę beneficjentów stanowią podmioty, które co prawda prowadzą ubocznie działalność gospodarczą, jednakże sam projekt zakłada niegospodarcze (niekomercyjne) zasady prowadzenia projektu w zakresie tworzonego powiązania kooperacyjnego, tzn. projekt nie przewiduje pobierania jakichkolwiek formy odpłatności z tytułu świadczenia, utrzymania lub udostępniania - usług, szkoleń, materiałów, wartości niematerialnych i prawnych, środków trwałych i wyposażenia nabytego w ramach projektu. W odniesieniu do takich przypadków, aby wykluczyć możliwość zakwalifikowania udzielanego dofinansowania jako pomocy publicznej beneficjent zostanie zobowiązany wprost w umowie o dofinansowanie do:

- do wykorzystywania towarów, wartości niematerialnych i prawnych oraz usług zakupionych ze środków wsparcia wyłącznie w celach związanych z realizacją projektu, a po zakończeniu jego realizacji na działania związane z dalszym rozwojem powiązań kooperacyjnych, z wykluczeniem możliwości rozpoczęcia prowadzenia jakiegokolwiek działalności gospodarczej z ich wykorzystaniem;
- prowadzenia odrębnej ewidencji księgowej dla działalności gospodarczej oraz dla projektu objętego wsparciem na rozwój powiązania kooperacyjnego, jego funkcjonowanie w czasie trwania projektu, a także działalności w tym zakresie po zakończeniu projektu;

Ww. warunki mają na celu wyłączenie możliwości subsydiowania skrótnego prowadzonej przez beneficjenta działalności gospodarczej, obok realizacji niekomercyjnej działalności związanej z prowadzeniem powiązania kooperacyjnego.

Trzecią grupę przypadków stanowią projekty, które zakładają, iż powiązania kooperacyjne beneficjenta dofinansowania z przedsiębiorcami będą oparte o ponoszenie przez tych przedsiębiorców opłat w zamian za świadczone przez beneficjenta na ich rzecz usługi/świadczenia.

Jedyną możliwością wyeliminowania konieczności stosowania przepisów dotyczących pomocy publicznej (wystąpienia pomocy) w odniesieniu do beneficjentów dofinansowania prowadzących odpłatną działalność gospodarczą, jest stworzenie szczegółowych warunków udzielania dofinansowania - zobowiązań dodatkowych zawartych w umowie o dofinansowaniu oraz podkreślonych w dokumentacji konkursowej, które pozwoliłyby uznać, iż uzyskane przez beneficjenta dofinansowanie nie będzie dla niego stanowić przysporzenia na warunkach korzystniejszych od rynkowych w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Beneficjent na podstawie umowy o dofinansowanie zobowiąże się do:

- 1) zapewnienia równego dostępu wszystkim podmiotom funkcjonującym w ramach powiązania kooperacyjnego do usług, szkoleń, materiałów, wartości niematerialnych i prawnych, środków trwałych i wyposażenia nabytego w ramach projektu, za odpłatnością nieprzekraczającą kosztów ponoszonych przez koordynatora powiązania kooperacyjnego z tytułu ich utrzymania lub udostępniania,
- 2) przeznaczania do dnia rozliczenia wsparcia odpowiednio dochodu albo zysku z działalności prowadzonej w ramach projektu wyłącznie na prowadzenie działalności objętej udzielonym dofinansowaniem;
- 3) prowadzenia odrębnej ewidencji księgowej dla projektu objętego wsparciem na rozwój powiązania kooperacyjnego i jego działalności, do dnia upływu terminu rozliczenia (zwrotu) dofinansowania;
- 4) wykorzystania, w okresie realizacji projektu objętego wsparciem, towarów, wartości niematerialnych i prawnych oraz usług zakupionych ze środków wsparcia wyłącznie w celach związanych z jego realizacją, a w wyznaczonym okresie od dnia zakończenia realizacji projektu na działania związane z dalszym rozwojem powiązania kooperacyjnego;
- 5) zwrotu w terminie określonym w umowie o dofinansowanie, całej kwoty stanowiącej różnicę pomiędzy otrzymaną przez koordynatora powiązania kooperacyjnego kwotą dofinansowania a sumą pomocy publicznej oraz pomocy de minimis udzielonej uczestnikom powiązania kooperacyjnego, przy czym:
 - przy ustalaniu kwoty zwrotu powinna być uwzględniona zmiana wartości pieniądza w czasie,
 - w przypadku nabycia gruntów, nabycia lub wybudowania budynków lub budowli w ramach projektu obowiązek zwrotu powinien objąć również, proporcjonalnie do wielkości wsparcia udzielonego na ten cel, kwotę stanowiącą różnicę pomiędzy wartością nieruchomości ustaloną według opinii rzeczoznawcy majątkowego na dzień zwrotu a wartością nieruchomości ustaloną według opinii rzeczoznawcy majątkowego na dzień udzielania dofinansowania, a w przypadku wybudowania budynku lub budowli - wartością nieruchomości ustaloną według opinii rzeczoznawcy majątkowego na dzień oddania budynku lub budowli do użytku.
- 6) prowadzenia działalności określonej w projekcie również po jego rozliczeniu, przez wyznaczony okres. Powinien być on na tyle długi, aby umożliwić beneficjentowi korzystne zasady rozliczenia otrzymanego dofinansowania. Może on być ustalony na okres minimum 10 lat, po których beneficjent zobowiązany będzie do rozliczenia otrzymanego, zgodnie z przyjętym założeniem.

Proponowany mechanizm ma za zadanie zapewnienie, iż głównym celem projektu nie będzie generowanie zysku, lecz świadczenie usług w zakresie działalności usługowej (doradczej, badawczej, rozwojowej i innowacyjnej) na rzecz przedsiębiorców uczestniczących w powiązaniu kooperacyjnym.

Zwrot powinien obejmować kwotę stanowiącą różnicę pomiędzy otrzymaną przez koordynatora powiązania kooperacyjnego kwotą zdyskontowanego dofinansowania, a sumą pomocy publicznej i pomocy de minimis udzielonej uczestnikom powiązania kooperacyjnego. Przy ustalaniu kwoty zwrotu konieczne jest uwzględnienie zmiany wartości pieniądza w czasie, z zastosowaniem stopy bazowej, określanej przez Komisję

Europejską dla Polski i ogłaszanej okresowo w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, powiększonej o 1 punkt procentowy (tzw. stopy dyskontowej).

Dokonując rozliczenia wsparcia w zakresie nabycia gruntów oraz nabycia lub wytworzenia budynków lub budowli, beneficjent (aby uniknąć konieczności zwrotu środków) mógłby zobowiązać się do kontynuowania działalności określonej w projekcie do dnia przekazania przedsiębiorcom, w formie pomocy publicznej i pomocy de minimis, kwoty obliczonej według ww. wzoru.

Natomiast w przypadku sprzedaży nieruchomości nabytej lub wytworzonej w ramach projektu lub w przypadku zakończenia prowadzenia działalności określonej w projekcie przed dniem przekazania przedsiębiorcom w formie pomocy publicznej i pomocy de minimis kwoty obliczonej według ww. wzoru, beneficjent powinien być zobowiązany do zwrotu tej kwoty w terminie określonym w umowie o udzielenie wsparcia.

Ww. sposób realizacji projektu pozwalający wykluczyć wystąpienie pomocy publicznej na etapie udzielania dofinansowania, zakłada jednocześnie jej wystąpienie na poziomie dysponowania środkami przez beneficjenta świadczącego usługi na rzecz przedsiębiorców prowadzących działalność w ramach powiązania kooperacyjnego.

Zasady udzielania pomocy publicznej „na poziomie drugim”

Biorąc pod uwagę analizowany powyżej cel Priorytetu I RPO WM beneficjent dofinansowania powinien zostać zobowiązany do udzielania pomocy publicznej dla przedsiębiorców funkcjonujących w ramach powiązania kooperacyjnego.

Zobowiązanie takie zostanie sformułowane w wyraźny sposób w umowie o dofinansowanie. Powinno ono przynajmniej dotyczyć zobowiązania do

- świadczenia usług przez beneficjenta za odpłatnością nieprzekraczającą kosztów ponoszonych przez koordynatora powiązania kooperacyjnego z tytułu świadczenia, utrzymania lub udostępniania usług, szkoleń, materiałów, wartości niematerialnych i prawnych, środków trwałych i wyposażenia nabytego w ramach projektu, a więc zawsze poniżej ceny rynkowej, która uwzględnia również marżę charakterystyczną dla określonego rodzaju działalności;
- stosowania przez beneficjenta właściwych przepisów o pomocy publicznej w odniesieniu do wsparcia udzielanego członkom porozumienia kooperacyjnego;
- informowania w formie pisemnej przedsiębiorcy o charakterze (numerze referencyjnym programu pomocowego, zgodnie z którym pomoc jest udzielana) i wielkości udzielanej pomocy publicznej, a w przypadku pomocy de minimis wystawienia zaświadczeń o udzielonej pomocy de minimis.

Stosowanie przez beneficjenta przepisów dotyczących pomocy publicznej może obejmować udzielanie pomocy de minimis lub pomocy w ramach wyłączeń grupowych. Podstawą udzielania pomocy publicznej przez beneficjenta przedsiębiorcom uczestniczącym w powiązaniu kooperacyjnym będzie umowa lub umowy zawierane pomiędzy tymi podmiotami, które muszą zawierać określenie wartości i rodzaju pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcy.

Z uwagi na przeznaczenie i formę wsparcia udzielanego przez beneficjenta, które w większości przypadków stanowiłoby finansowanie ich bieżących kosztów działalności, głównym dopuszczalnym rodzajem pomocy publicznej jest pomoc de minimis. Powoduje to, iż beneficjent dofinansowania powinien być zobowiązany do stosowania przepisów rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006 r.), w tym między innymi kontrolowania limitu pomocy de minimis każdego przedsiębiorcy oraz wystawiania zaświadczeń o udzielonej pomocy de minimis. W ramach RPO WM możliwe jest zastosowanie do udzielania pomocy de minimis, programu pomocowego, stanowiącego rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 2 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych.

Wartość pomocy de minimis udzielonej przedsiębiorcy w ramach wsparcia na rozwój powiązania kooperacyjnego, w części dotyczącej korzystania z usług, materiałów, wartości niematerialnych i prawnych, wyposażenia i środków trwałych nabytych lub wytworzonych przez koordynatora powiązania kooperacyjnego w ramach projektu, stanowi różnica pomiędzy odpłatnością za korzystanie z tych usług, materiałów, wartości, środków i wyposażenia na warunkach rynkowych a odpłatnością ponoszona przez uczestnika powiązania kooperacyjnego.

Wsparcie na usługi doradcze dla mikroprzedsiębiorcy, małego lub średniego przedsiębiorcy oraz wsparcie na szkolenia dla przedsiębiorcy w ramach powiązania kooperacyjnego może być udzielana w ramach rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy na usługi doradcze dla mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych.

Beneficjent dofinansowania będzie mógł udzielić przedsiębiorcy uczestniczącemu w powiązaniu kooperacyjnym pomocy na usługi doradcze dla mikroprzedsiębiorcy, małego lub średniego przedsiębiorcy tylko w przypadku, jeżeli przedsiębiorca złożył wniosek o udzielenie wsparcia przed dniem rozpoczęcia realizacji projektu,

W przypadku stosowania regionalnej pomocy inwestycyjnej wobec przedsiębiorcy innego niż mikroprzedsiębiorca, mały lub średni przedsiębiorca, dodatkowo przedsiębiorca ten wykaże spełnienie co najmniej jednego z kryteriów, o których mowa w art. 8 ust. 3 lit. a-d rozporządzenia Komisji WE nr 800/2008. Ww. warunki muszą być spełnione, aby pomoc publiczna wywoływała tzw. efekt zachęty warunkujący dopuszczalność pomocy określonej w rozporządzeniu Komisji WE nr 800/2008.

Zastosowanie powyższego schematu postępowania w dokumentacji wniosku nie gwarantuje, że pomoc publiczna nie wystąpi. Beneficjenci mogą określić w projekcie inny schemat wsparcia nie objęty pomocą publiczną. O braku występowania pomocy publicznej decydować będzie ocena dokumentacji przeprowadzona w Mazowieckiej Jednostce Wdrażania Programów Unijnych w odniesieniu do każdego projektu.

